

Når lyd blir

■ Anmeldt av **Lars Flydal**

lars.flydal@vl.no

22 310 414

Plateselskapet 2L tilhører verdens-eliten. De har vært nominert til 14 Grammy-priser.

Vi har hørt de siste, oppsiktsvekkende utgivelsene.

2L gjør det stort, ikke minst i utlandet. De lager den beste lyden på CD/Bluray for tiden. De har vært nominert til 14 Grammy-priser, i år til to i tekniske kategorier. Grammy er platebransjens Oscar og den henger høyt.

Hva er det som gjør selskapet så eksepsjonelt? Det er at 2L har sin helt egne lydfilosofi – nemlig at det som kommer ut av høytalerne skal gi deg opplevelsen av å sitte foran orkesteret, uten «filter». Det handler om svært avansert teknologi og kompromissløse kvalitetskrav. Det er dette som gjør at lyd- og musikkfreaker verden over er ute etter deres siste utgivelser.

Har hørt. Vi har latt flere av de siste utgivelsene surre i spilleren, og har flere ting å melde. Oslo Strykekvartett har levd med Griegs *g-mollkvartett* siden starten i 1991. Innspillingen fra 1993 er blitt referanse, i den nye innspillingen konkurrerer de mest med seg selv. Dette er fire dyktige musikere fulle av selvstendighet, samtidig har de et felles anliggende som de aldri mister av syne. De understøtter hverandre, utfordrer akkurat så lang at det ikke løser seg opp, og de har et tettvevd samspill som det tar tiår å bygge opp.

Det som virkelig slår knock-out på 93-innspillingen er lyden. Kvartetten er nå i hendene på det beste som finnes av lydmarkere her i landet, og det høres.

Lydnerder kan lese alt om opptaksteknikk, høyoppløste lydsignaler og mbit/s i heftet. Vi andre kan lukke øynene, lene oss tilbake og konstatere at lyden som kiler i ørene er nesten skremmende rå og nært opp mot live-opplevelsen. De som har mulighet for surround-lyd får strykerklangerne levert krispt

BLURAY KLASSISK

The Schubert Connection
Oslo Strykekvartett
Verk av Schubert og Grieg
2L93/Bluray og SACD

David and Bathsheba
Opera-oratorium i to akter av Ståle Kleiberg
Trondheim Symfoniorkester og Vokalensemble, dirigent Tonu Kaljuste
Solister: Anna Einarsson, Johannes Weisser, Nils Harald Sødal, Fredrik Akselberg og Lars Johansson Brissman
2L-84 SACD og Bluray

La Voie Triomphale
The Staff Band of the Norwegian Armed Forces, dirigent Ole Kr. Ruud
Verk av Hector Berlioz, Camille Saint-Saens, Paul Dukas, Darius Milhaud, Henri Tomasi og Eugene Bozza.
2L-86 SACD og Bluray

Thomas D.A. Tellefsen
Complete piano works
Jørgen Larsen, piano
2L-080 Bluray

**Possible Cities/
Essential Landscapes**
Verk av Eivind Buene
Cikada, dirigent Christian Eggen
2L-083 Bluray-SACD

og omsluttende på Bluray-disc. I tillegg får du en SACD-plate med vanlig 2-kanals lyd.

Dødsangst. Platetittelen *The Schubert Connection* mer enn antyder en link mellom Schuberts kvartett *Døden og piken*, og Griegs *g-mollkvartett*. Ingen vet med sikkerhet om Grieg noen gang hørte Schuberts verk, slik sett er det en dristig påstand. Begge komponistene var inne i en tung periode. Grieg satt i Ullensvang og slet med skrive-tørke, Schubert fikk vite at han var på vei mot en uunngåelig og altfor tidlig død. Det er åpenbart mer dødsangst hos Schubert, og det er lettere å lese desperasjonen i de mørke temaene hos ham enn hos Grieg. Hva man enn måtte mene om den mulige linken mellom Schubert og Grieg, på denne innspillingen er det fullt mulig å finne den, rett og slett fordi musikerne har hatt akkurat dét for øye – å spille begge kvartettene opp mot en felles enhet.

Og er det så viktig om tesen er riktig eller gal? Bevisste musikere som setter seg ned og spiller sammen med et felles tanke-gods rundt musikken, vil alltid avdekke noe nytt og spennende.

Eksportvare. Ståle Kleibergs musikk er blitt eksportvare, denne uken følger han fremførelser av egne verk i Nederland og Tyskland. Hans opera-oratorium *David og Batsheba* ble udfremført

dyd

Oslo strykekvartett består av Geir Inge Lotsberg, fiolin, Øystein Sonstad, cello, Liv Hilde Klokk, fiolin og Are Sandbakken, bratsj.

Pressefoto

i 2008. Historien om kjærlighet, svik og maktmisbruk er universell og tidløs.

Det er fristende å bruke de samme ordene om musikken, men la oss heller si at det er deilig å møte samtidsmusikk som er imøtekommende, tett på i sitt nærvær, melodios, – og den rike, musikalske fargeprakten er velgnet materiale for lydkunstnere som Morten Lindberg. Igjen er lydopplevelsen stor, om du velger stereo eller surround. Lindberg forklarer forskjellen slik:

– Stereo gir et todimensjonalt lydbilde, som et maleri på et lerret. Surround er en lydskulptur du kan bevege deg rundt og oppleve i alle tenkelige vinkler og posisjoner rundt omkring i lydrommet.

Med surround-anlegg tar du her plass midt inne i Trondheim Symfoniorkester og deres vokalsemble, og det er et spennende sted å være.

Surround fra Forsvaret. *Triumfbuen* har Forsvarets stabsmusikkorps kalt sitt bidrag til surround-opplevelsen. Ole Kristian Ruud leder det største blåseorkesteret i Norge, med tradisjon tilbake til 1818. Det helfranske programmet starter med Berlioz *Grande Symphonie Funèbre et Triomphe*, skrevet for 200 blåsere til 10-årsfeiringen for Julirevolusjonen i 1830. Den fine presisjonen og klangfargene gjør seg så absolutt i fem kanaler, den kjente marsjen i tredjesat-

sen (Apotheose) med de triumferende fanfarene er ren nytelse.

Dette korpset spiller så bra at de fortjener førsteklases lydbehandling.

Platen inneholder også Darius Milhauds folketonebaserte hyllest til krigsheltene i 1945, Henri Tomasis utrolig spenstige *Liturgiske fanfærer* fra samme tid og verk av Saint-Saens, Dukas og Bozza.

Chopin-elev. Trønderkomponisten Thomas D.A. Tellefsen (1823-74) har fått sin renessanse de siste årene, med flere plateutgivelser. Jørgen Larsen har spilt inn samtlige verk for piano-solo. Chopin-eleven Tellefsen fortjener så visst oppmerksomhet, og

Jørgen Larsen gjør dette til mer enn et tre og en halv time langt dokument. Han spiller seg gjennom Tellefsens nokså Chopin-inspirerte verkliste med ledighet og temperament.

Samtidskomponisten Eivind Buene har skrevet musikk ut fra landskaper og rom, med egenskaper rettet direkte inn mot surround-formatet. *Possible cities/Essential landscapes* er en oppdagelsesreise med eksperimentelle redskaper, ledet av Christian Eggen og Cikada-ensemblet. Lydlandskapene Buene skaper er fascinerende, og de ti musikerne i Cikada gjør en stram og samtidig virtuos tolkning av den spennende musikalske arkitekturen.

BLURAY KLASSISK

Fartein Valen
Strykekvartetter
Hansakvartetten/
Hilde Haraldsen Sveen
2L/Lindberg Lyd

Mellom det påståelige og sarte. Mest det siste.

Tid for Valen

■ Anmeldt av **Olav Egil Aune**

olav.egil.aune@vl.no 22 310 432

Det er heldigvis en stund siden mange opplevde Fartein Valens (1887 – 1952) musikk som siste nytt fra maskinindustrien. I dag er han nasjonal og internasjonal storhet, en vesentlig tone i det europeiske kunstmusikklandskapet mellom to kriger. Bare denne måneden kommer det to CD-utgivelser med Valens milde musikk, den treffer tiden: Vi vil se innover, skru ned

verdensvolumet og lete, under kulturavfallet, etter livsbekreftelse sammen med en mester som var god på å søke.

Når jeg setter meg med 2Ls siste og ekstremt lydklare utgivelse av Valens strykekvartetter, tenker jeg at han ville synes om at gamle Angelus Silesius sa at «Rosen er uten 'hvorfor', den blomstrer fordi den blomstrer». Valens musikk trenger ingen begrunnelse, den bare er der – krevende, vil noen si, men ikke påtrengende. For dem som «lyt-

ter» og ikke vasker opp samtidig er den ikke krevende.

Hansakvartetten har arbeidet med Valen i mange år, framført den i utallige sammenhenger og kjenner nå at modningen har gjort sitt og at det er tid for bringe det videre ut. En innspilling som spenner streket i vakker musisering mellom utbrudd og finfølelse, mellom det påståelige og sarte. Mest det siste. Det er en viktig utgivelse, og den spres altså nå – av 2L – til verdens ender.